UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Aurea Rosa id est preclarissiam[!] expositio sup[er] euangelia totius anni: de Tempore [et] de Sanctis. tam s[ecundu]m ordine[m] Predicato[rum] q[uam] s[ecundu]m Curia[m]

Mazzolini, Silvestro

[Augsburg], 31. Okt. 1510

VD16 M 1750

Dominica q[ua]rta aduentus Textus eua[ng]. Joan. i. cap.

urn:nbn:de:hbz:466:1-70429

Visual Library

gimus ꝑparando nos ad dirigi.i. faciendo quod in nobis eſt vt adiuuemur a deo Sequit(omīs vallis adimplebit:⁊ omīs mons⁊ collis hūiliabit)Scōm Grego. in homel.ꝑ colles ⁊ mōtes intelligunt ſupbi iudei. ꝑ valles ꝟo humiles gentiles q̄ ꝑ fidē eleuati ſunt:⁊ plenitudinē grē receperunt. Vel ſm Chryſ. ꝑ montes ⁊ colles generalit intelligunt ſuperbi q̄s chrs humiliat:ꝑ valles humiles quos exaltat Sequit(⁊ erunt praua in directa ⁊ aſpera in vias planas) Nota q erunt:idez eſt ac ſi dicat:⁊ ꝯuertent praua.i.iniuſta corda:in recta.i.ſctā ⁊ iuſta.et aſpa.i.mentes iracūde in vias planas.i.in manſuetudinē. Grego.in homel. Praua directa fiunt:cū maloꝝ corda ꝑ iniuſticiā detorta: ad iuſticie regulā dirigunt. Aſpera aūt in vias planas imutant:cum immites ⁊ iracunde mentes:ꝑ infuſionē grē ad lenitatē manſuetudinis redeūt. Hec ille. Sequit (et videbit omīs caro).i. omīs homo ſm Chryſ. vt iudei ⁊ gētiles.eſt eīm diſtributio ꝑ generibꝰ ſinguloꝝ ⁊ non ꝑ ſingulis generꝝ(ſalutare).i. ſaluatorē Jeſum (dei noſtri).i. dei patris q̄ illū miſit in mundū Vel ſm Grego. in homel.hoc refert. ad diē iudicij in quo oēs videbunt chrm.

Moraliter Joannes ſignificat eū in q̄ eſt grā. Iſte exiens de deſerto ſue ꝯtemplationis:cū fuerit inter homīes clamat ⁊ hortat dirigere corda ad chrm ꝑ penitētiam ſuſcipiendā. Vnde Math.xij. Ex abundantia cordis os loquit.

Dominica q̄rta aduentus

Textus euā. Joan.i.cap.

m Iſerūt iudei ab hieroſolymis ſacerdotes ⁊ leuitas ad Joannem vt interrogarent eū: Tu q̄s es: Et confeſſus eſt:⁊ nō negauit Et cōfeſſus eſt: q2 non ſum ego chriſtus. Et iterrogauerūt eum: Quid ergo Helias es tu: Et dixit Nō ſum. Propheta es tu: Et reſpondit Non. Dixerūt ergo ei Quis es: vt reſponſum demus his qui miſerunt nos: Quid dicis de teipſo: Ait: Ego vox clamantis in deſerto. Dirigite viam dn̄i: ſicut dixit Eſaias ꝓpha. Et q̄ miſſi fuerāt erāt ex phariſeis. Et iterrogauerūt eū:⁊ dixerūt ei: Quid ergo baptizas: Si tu nō es chriſtus: neq̧ Helias neq̧ ꝓpheta. Reſpōdit eis Joānes dicens: Ego baptizo in aqua: medius āt veſtꝝ ſtetit quē vos neſcitis: Ipſe eſt qui poſt me vēturus eſt: qui ante me factus eſt: cuius ego non ſum dignus vt ſoluā eius corrigiam calciamēti. Hec ī Bethania facta ſnnt trans Jordanē: vbi erat Joānes baptizans.

m Iſerunt iudei ab Hieroſolymis ſacerdotes et leuitas) Joan.j. Apud iudeos tres opiniones de Joanne eſſe videbant. Quidā eīm dicebāt ipm eſſe chrm ꝓpter ſanctitatem ⁊ autoritatē baptizandi. Quidam vero q erat Helias ꝓpter habitationē in deſerto ⁊ aſperitatem in victu et veſtitu:et zelū dei. Aliqui vero q eſſet vnus magnus propheta de prioribus reſuſcitatus propter gratiam prophetandi, ſicut gloſa videtur innuere. Ideo ad eum nuncios miſerunt iudei: vt ſuper his ſcirent veritatem: vel propter aliam cauſam que dicetur. Continet autem preſens euangelium tria puncta que ſunt Legatio: interrogatio: diſceptatio.

Quantum ad ꝑmum litteraliter ſciendum eſt: q vt dicit Magiſter hiſtoria. et Origenes: tempore quo Joannes baptizabat erat opinio cōmunis: q adeſſet tempus Meſſie ꝑſens vel ſtatim futuꝝ:⁊ maxime in Hieruſalem: vbi erat ſtudiū legꝭ ⁊ ꝓphetaꝝ. Videbant enim ſe perdidiſſe regnū cū regnaret ſuꝑ eos herodes idumeus. Hoc aūt erat datum pro ſigno ad

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

uentus meſſie a iacob. Gen. xlix. ca. vbi di
citur: Non auferet ſceptruz de iuda ꝛ dux
de femore eius/ donec veniat q̄ mittend⁹
eſt. Itē videbant hebdomadas q̄ ab an/
gelo fuerant aſſignate Dan. ix. poſt q̄s ha
bebat mori chr̄s/ eſſe completas vel ſtati
complendas. Nam ſm vnam computati
onem fuerūt cōplete in natiuitate chr̄i: ſꝫ
aliā vero in paſſione eiuſdem. Ex alia autē
pte videntes conuerſationē ꝛ ſctitatē ioā/
nis ꝛ auctoritatē/ miſerūt ad eū legatiōez.
Cauſa aūt miſſiōis ſm Chryſ. potuit fu
iſſe duplex. Prima: q꜄ crediderunt vl' ſal/
tem ſuſpicabant vehementer Joannē eſſe
chr̄m. In hanc cauſam conſentit vt aliq̄/
bus videt Orige. q̄ vult ꝙ iudei cū reuerē
tia ꝛ ſimplici corde legationē fecerūt ad il
lum. Cur vero magis crediderint ioannez
q̄ ieſū eſſe chr̄m: eſt dicendū ſm Chryſ.
ꝙ ex triplici cauſa fuit. Primo ꝓpter aſpe/
ritatē habit⁹: q꜄ chriſt⁹ habuit veſtes cō/
munes: ioannes aūt d pilis camelorꝫ. Se
cundo ꝓpter parcitatē victus: q꜄ ioannes
vtebat locuſtꝫ ꝛ melle ſilueſtri/ ꝛ vitabat
conſortia iniquorꝫ: chr̄s vero viuebat cōit/
ꝛ cum pctōrib꜄ manducabat. Chr̄s eīm ſi
cut dicit ſanctus Tho. iij. parte. q. xl. fuit
datus in exemplū omniū: vnde cōmunē vi
tam duxit. Tertio ꝓpter generis clarita/
tē: q꜄ ioannes fuit filius ſummi pontificꝫ:
ieſus autē putabat filius fabri ꝛ paupcule
mulieris. Alia cauſa ſm Chryſ. potuit fu
iſſe. Nam ioannes multū deferebat chr̄o:
ꝛ multos ad illum mittebat. Iudei vero ſu
perbi indignabant ſubijci chr̄o: ꝛ poti⁹ vo
lebant ſubeſſe ioanni: ꝓpter ea ab ill' dictū
eſt ꝙ potius credebat chriſtus eſt q̄ Je/
ſus: ꝛ iō miſerunt legationem vt allicerēt
euꝫ ad hoc vt ſe vellet fateri chr̄m/ q̄uis
nō eſſet. In hanc cauſam videt declinare
Chryſ. vt ei ſanct⁹ Tho. ꝛ aliq̄ imponūt
Quicq̄d tn̄ ſit de hoc certū eſt ꝙ iſta lega
tio fuit ſolēniſſima: ꝛ in ea magnā reuerē/
tiam exhibuerunt ei iudei. Hoc aūt nota
tur ſm ſctm̄ Tho. ſup Joan. ex quattuor
Primo ex pſona mittentiū: q꜄ (miſerūt iu
dei) .i. viri de tribu iuda que erat trib꜄ re/
gia. Scdo ex loco miſſionis: q꜄ (ab hieru/
ſalem:) que erat ciuitas regia in qua vige/
bat cultus dei: ꝛ ſtudiū diuine legis. Ter
tio ex perſona corꝫ quos miſerūt: q꜄ (ſacer
dotes ꝛ leuitas) i quib꜄ tam mores q̄ ſciē
tia legꝫ debebāt eminere. Quarto ex mō
ꝓponendi ſuam legationem: q꜄ (vt interro
garent eū) tanq̄ parati credere (tu q̄s es?)
Ecōtrario dicebāt chriſto: tu de teipo te/
ſtimoniū phibes: teſtimoniū tuū non ē ve
rum. hec ex illo. Moraliter ioannes ſi/
gnificat pſonam fidelem/ maxime religio
ſam. Iſta efficit in opinione ſanctitatis p
ea que populi vident ab extra. vnde cum
chr̄s eſſet ſanctior ioanne in veritate: econ
trario erat in ſentētia hoim. Multi ergo
ſunt qui volunt credi ꝙ ſint boni: et tamē
volunt exempla mala monſtrare. Quan
tum ad ſecundū ſciendū eſt ꝙ tres inter/
rogationes iſti fecerunt. Prima iam tā/
cta eſt. nam dixerunt: (tu quis es?) Sed
quare fecerunt iſtas interrogationes: nū/
quid erat ignotus: cum eſſet nobiliſſim⁹.
ꝛ vt dicit Luc. j. Factus ſit timor magn⁹
ſup omnia montana iudee. i. in hierl'm: tē
pore ſcꝫ natiuitatis ei⁹. Itē ipi vident fu
iſſe ab eo baptizati: q꜄ Mar. j. dr̄: Egre/
diebat ad eum omnis iudee regio ꝛ hiero
ſolymite vniuerſi ꝛ baptizabant ab illo.
Ad hoc reſpondet ꝙ ſm Chryſ. non int/
rogant quaſi ignorantes: ſed vt alliciant
eum: vt ſe chriſtum eſſe dicat. Uel dicen/
dum eſt ꝙ lꝫ cognoſcerent pſonam ei⁹: ta
men ignorabant officium. Uel ſicut dicit
Orig. q̄uis ſcirent eū filium zacharie: tn̄
dubitabāt ſi forte q̄ expectabat helias ap/
paruiſſet i ioanne: ſicut ꝛ d chriſto erat va
ria opinio q̄buſdam dicentib꜄ ꝙ eſſet he/
lias: alijs vero ꝙ hieremias aut vn⁹ ex ꝓphe
tis. Et intellige ꝙ dubitabāt an eſſet heli
as: ſed magis pendebāt ꝙ eſſet chriſt⁹: ſi
ſimpliciter itēdebāt. Eo eīm tpe erat apō
iudeos in auctoritate dogma illud ꝙ aie a
corpe migrarēt in corp⁹: ideoq̄ credebāt
aiaꝫ helie in corpe appuiſſe ioānis. ꝛ hoc
idē q̄dā heretici crediderūt: vt referūt Ori
ge. ꝛ ſctūs Tho. ſed dicūt ioannē negaſſe
ſe eē heliā ex ignorātia. Sed ꝯtra inquit
Orige. q꜄ irrationabile videt ꝓpham illu
minatū a ſpūſctō ꝛ de vnigenito tāta nar
rantē ignoraſſe an ſua aīa aliqn̄ fuerit i he
lia. Sctūs Tho. āt videt ſentire vt pate/
bit ꝙ ipi credebāt ioānē eē heliā in corpe ꝛ

aĩa: ⁊ ꝙ lʒ in eiꝰ natiuitate mirati ſint vniuerſi: tñ non eſt incredibile eos ſic credidiſſe: qꝛ et Mar. xij. hꝫ ſile de herode: qui credebat chr̄m eſſe ioannē quē decollauerat: ⁊ tñ diu añ decollationē ioānis chr̄us ꝑdicauerat: ⁊ fuerat notꝰ. Et iō inq̄t ex ſimili amentia ⁊ craſſitudine: iudei q̄rebant a ioāne an ip̄e eſſet helias. hec ex illo. Et intellige ꝙ credebant ip̄m eē heliā: ſed cum aliq̄ heſitatiōe ⁊ ſuſpitiōe de oppoſito: iō ꝙ̄ diuerſa interrogāt. Sequit̄ (⁊ ꝯfeſſus eſt).ſ. veritatē: ſm Orig. ⁊ ſcm̄ Tho. (et non negauit).ſ. v̄itatem: q̄uis negauerit ſe chr̄m. Vel ꝙ dicit̄ (⁊ nō negauit) pōt intelligi: qꝛ poſtq̄ vnū ꝯfeſſꝰ ē: n̄ negauit poſtea illud: ſʒ firmꝰ ſtetit in ꝯfeſſione. Quid ꝓ ſit ꝯfeſſus oñdit̄ cū ſubdit̄ (⁊ ꝯfeſſus ē: qꝛ nō ſum ego chr̄s.) Licʒ em̄ de hoc ſpecialiter nō interrogaſſent: tñ rn̄dit ad mētem eoꝝ: ſiue ſimpliciter ſiue malicioſe interrogarent. Sequit̄ interrogatio ſcd̄a (⁊ interrogauerūt eū. Quid ergo: helias es tu?) Qd̄ ideo interrogant ſm Aug. et Chryſ. qꝛ nouerant ꝙ Helias ꝑcurſurus erat chr̄m. Malach. iiij. Ecce ego mittā vobis heliā ꝓphetā añq̄ veniat dies dñi. Sanctꝰ aūt Tho. dicit eos ſic interrogare: qꝛ habentes ex ſcripturis heliā nō fuiſſe mortuū: ſʒ raptū viuū ꝑ turbinē i celū: crediderūt eū ſubito inter eos appuiſſe: ⁊ redit in idē. Sed ꝯtra: qꝛ erat eis notus. vnde dicit̄ Lu. j. ꝙ mirati ſūt vniuerſi. Ad hoc dicit ſanctꝰ Tho. eodē mō quo ſupra dictū eſt. Vel ſic dicūt aliq̄: puta Orige. occaſio interrogatiōis potuit eſſe quorundā iudeoꝝ error qui aīam crediderunt de corpe in corpus tranſferri. Vñ qꝛ ioānes ſimilis helie in multis videbat̄ dubitauerunt an eſſet helias. Sequit̄ (⁊ dixit: non ſum).ſ. helias. Sed Greg. h̄ mouet q̄ſtionē: qꝛ dñs requiſitus a diſcipulis de helie aduentu: de quo dicebat̄ ꝙ chr̄m deberet ꝑcedere, rn̄dit dicens: Joānes ip̄e eſt helias: Matth. xj. Ad hoc aūt rn̄det idem Greg. ⁊ cōiter aliq̄: ꝙ iſtā q̄ſtionē ſoluit angelus Lu. ij. Ip̄e inq̄t ꝑcedet añ eū in ſpū ⁊ v̄tute helie. Non ḡ fuit helias in ꝑſona: ſed in ſpū ⁊ v̄tute ⁊ ſiītudine vite: vt patʒ ex dictis. Vterq̄ em̄ fuit eremita: ⁊ vterq̄ ꝯñr parcus in cibo ⁊ potu: ⁊ vterq̄ duris veſtib⁹ opertus: ⁊ vterq̄ virtutis zelator: vnde ille ꝯ achaʒ: iſte contra herodem pugnauit: ⁊ vterq̄ alicuius dñici aduentus ꝑcurſor. Sequit̄ tertia interrogatio, cum dicit̄ (ꝓpheta es tu?) Pro qua ſciēdū eſt ꝙ iudei ſic expectabant heliā: ita expectabant quendam magnū ꝓphetam: de quo putabant ꝓphetaſſe moyſen Exo. xviij. Prophetam inquit ſuſcitabit vobis dñs de fratrib⁹ veſtris. et tñ iſta ꝓphetia intelligenda eſt de chr̄o. Sicut em̄ dic̄ Orige. iudei male ſcripturam intelligentes, tres ꝑſonas excellentes expectabant ſcilʒ chr̄m, heliam, ⁊ iſtum ꝓphetam. Tripliciter ergo poteſt intelligi iſta tertia interrogatio. Primo modo intelligit̄ ſm Orige. d̄ iſto ꝓpheta de quo dicit̄ Exo. xviij. Vñ in greco ponit̄ ly ꝓpheta cū articulo denotante ꝙ ſtat antonomaſice ꝓ illo ꝓpheta excellente. Scd̄m ꝓ aliquos alios intelligit̄ de heliſeo: quia vt dicit ſanctꝰ Tho. ad tres ꝑſonas videbat̄ ꝑtinere officium baptizādi: qd̄ ioānes exercebat.ſ. ad chriſtum: de quo dicit̄ Ezech. xxxvj. Effūdā ſuꝑ vos aquā mundā. ⁊ ad heliā qui diuiſit aquas iordanis. iiij. Reg. ij. ⁊ ad heliſeum: cuius ꝑcepto naaman ſe lauit in iordane: q̄ etiam heliſeus dicit̄ excellens ꝓpheta ꝓpter miranda ſigna que fecit. Tertio intelligit̄ ſm Greg. de ꝓpheta in cōmuni. Scd̄m ergo primā ⁊ ſecundā acceptionem nulla eſt difficultas: cuʒ ioannes reſpondet Non ſum.ſ. ꝓpha ille de quo ꝓphetauit moyſes: neq̄ ſum heliſeus. Sʒ ſm tertiam eſt q̄ſtio: qꝛ ip̄e fuit plus q̄ ꝓpheta. Soluit̄ aūt a beato Aug. ⁊ ſcto Tho. quia non eſt ioannes ꝓpheta: ſed maior q̄ ꝓpheta. Sed contra hoc arguit Nico. de ly. quia minus includit̄ in maiori ſicut q̄ternarius in quinario: ideo qui eſt plus q̄ ꝓpheta, eſt etiam ꝓpheta. Sed ad hoc ſic dico. Etſi em̄ maius includat minus: nō tamen eſt minus: neq̄ quinarius eſt quaternarius. Et eodem modo neq̄ plus q̄ ꝓpheta eſt ꝓpheta: q̄uis includat virtualiter ꝓphetam. ⁊ hoc ſi ſumamus ꝓphetā ſm rationē nominis a procul fando ſcilicʒ quia predicit futura. nam plus q̄ ꝓpheta non ſolū predicit futura: ſed monſtrat preſentia. Et ſi contra hoc obijciatur: q̄ ad

ꝓphetā ſpectat etiā p̄ſentia occulta dice-
re: quia talia ſunt ꝓcul a cognitiōe huma-
na. Dico ꝙ magis diſtāt futura: qꝛ nō eſt
aliqued p̄ſens qđ nō poſſit ab aliqua cre-
atura cognoſci. Et ſi arguat̃: quia ſm̄ hoc
maioris virtutꝫ erit cognoſcere futura q̄
p̄ſentia tm̄: Dico ꝙ verū eſt: ſed cū hoc ſtat
ꝙ ſit maioris dignitatis cognoſcere ꝛ de-
mōſtrare hoc p̄ſens: qđ eſt chriſtus q̄ fu-
tura cognoſcere. Maioris inquā nō rati-
one cognitionis: ſed rōne rei cognite: vel
ratōe officij ad qđ talis demonſtrator eli-
gitur. Uel aliter dico ad obiectionē ꝙ fu-
tura ſunt magis ꝓcul q̄ p̄ſentia extenſiue
qꝛ. ſ. diſtant cognitione ꝛ euentu ſimul: p̄-
ſentia ꝟo occulta cognitione ſolū. Hec igi-
tur ſm̄ rationē nōis dici poſſunt: ꝛ ſic in-
telligit̃ ſolutio Augu. dicentis ꝙ plus q̄
ꝓpheta. ſ. vt ſic. i. vt oſtendit p̄ſentia non
eſt ꝓprie ꝛ ſtricte ꝓpheta. Sed tamen in
rei veritate Joannes fuit ꝓpheta. vt pꝫ
teſtimonio patris eius Luce. j. Quis non
debeat denominari ꝓprie ꝓpheta/ ſꝫ plus
q̄ ꝓpheta: id eſt baptiſta vł p̄curſor vel an-
gelus: qꝛ ꝓprie res denominat̃ a ſua vlti-
ma ꝑfectiōe ꝛ dignitate: puta ſacerdos a
ſacerdotio/ ꝛ nō a diaconatu. Dato autē
ꝙ plus q̄ ꝓpheta ſit ꝓpheta: nō tamē eſt
ꝓpheta tm̄. ꝛ ſic ſoluit Gregorius. Et ſic
intelligit̃ etiam ſolutio Auguſtini ꝛ ſan-
cti Thome: qui dicūt ꝙ negauit ſe eſſe ꝓ-
phetā ſimpliciter. i. p̄ciſe. Sed quia nihil
adhuc affirmatiue reſponderat Joānes:
ideo faciūt quartā interrogationē qua de
nullo ſpecialit̃ interrogāt dicētes: (Quis
es: vt reſponſum demus his qui miſerūt
nos: quid dicis de teipſo:) ſm̄ Chryſ. hoc
non interrogant vt poſſint dare reſpōſum
mittentib⁹: vt dicunt. Nam habita reſpō-
ſione affirmatiua tacuiſſent ꝛ non fuiſſent
conuerſi ad rep̄henſiones. Sed tamen be-
atus Joannes reſpondit: (ego vox clamā-
tis in deſerto.) Jſta patent ex dictis in p̄-
cedenti euāgelio. Sed tamē adhuc ſcien-
dum eſt ſm̄ ſcīm Tho. ſup Joan. ꝙ ratio
litteralis quare Joānes clamauerit in de-
ſerto/ eſt: vt in deſerto manēs imunis eēt
ab omni peccato: ꝛ ꝯſeq̄nter dignior chri-
ſto teſtimoniū ferre: ꝛ illđ ex ſua vita eēt
credibilius. Myſtica ꝟo eſt vt oſtēdatur
ꝙ decetero doctrina dei non deberet eſſe
tm̄ in hieruſalē: ſed in deſerto gentilitatꝫ.

Clamabat autē ſm̄ eundē ꝓpter quattu-
or. Primo ad oſtendendū ꝙ chr̄s in ſe: in
Joāne manifeſte loquebat̃: quia clamor
manifeſtationē importat: in ꝓphetis autē
nō clamauit: quia tenebroſa aqua in nu-
bibus aeris: id eſt ſcientia in ꝓphetis. Se-
cundo quia iudei erant diſtātes. Tertio:
quia erant ſurdi. Quarto qꝛ cū indignati-
one loquebat̃ q̄ſi irā demeruiſſent.

Moraliter Joānes qui interp̄tat̃ gra-
tia dn̄i/ ſignificat virū iuſtum: ad quem ex
hieruſalem: ſcꝫ celeſti/ mittunt̃ nuncij: id
eſt angeli: interrogantes eū: Tu quis es:
id eſt inſpirantes eum ad cognitionē pro-
prie fragilitatis ꝛ iniquitatis: ꝛ ipe ꝯfitet̃
veritatem: quia iuſtus eſt accuſator ſui.
Jtem interrogant/ ſi eſt Helias: qđ inter-
pretatur robuſtus dominator: ſcꝫ paſſio-
num ſuarū. Jtem interrogant ſi eſt ꝓphe-
ta: id eſt p̄uidens ꝛ p̄conſiderans futura
in morte: ꝛ in iudicio: ꝛ reſpondet. Nō: qn̄
ita eſt. vel quando eſt quidem: ſed non vt
debitum eſt. ꝛ hec reſponſio eſt in cogita-
tione ꝛ in ſacramentali confeſſione.

Quantū ad tertiū: in tertia parte euā-
gelij tangitur quedam diſceptatio: quia
iſti acriter rep̄hēdebant Joannem: ꝛ il-
le humiliter ſe excuſabat. Eſt aūt ſcien-
dum ꝙ euangeliſta curauit oñdere ꝙ iſti
calumnioſe ꝛ ex inuidia interrogabant: ꝛ
amouere a mentib⁹ noſtris admirationē
de tam preſumptuoſa temeritate iſtorū
dicens: (Et qui miſſi fuerant erāt ex pha-
riſeis.) Quaſi diceret: Non eſt mirandū
de temeritate eorū: quia erant ex phariſe-
is: quod interp̄tatur diuiſis. Erant enim
quidā religioſi diuiſi ab alijs per cultum
exteriorē: quib⁹ vt ait ſanctus Thomas
ſua religio auſum prebebat. Et vt idē di-
cit: inter oēs alios inſidioſe ꝛ calumnio-
ſe ſe habebant ad chriſtum. Et nota ſm̄
Origenem ꝙ iſti ſunt alij nuncij a p̄dictꝫ
ideo illi tanq̄ ſacerdotes ꝛ leuite mode-
ſte locuti ſunt: ſed ſm̄ Auguſtinū ꝛ Chry-
ſoſtomū illi ijdē fuerūt: q̄ ſimul phariſei
erāt ꝛ ſacerdotes ꝛ leuite: quod apte in-
nuit euāgeliſta q̄ dr̄ p̄us: ꝙ miſerūt iudei
ſacerdotes ꝛ leuitas: ꝛ deīde dic̄: ꝛ q̄ miſſi

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

fuerāt erāt ex phariſeis. Sequit͛ (τ inter-
rogauerūt eū: q̄d ergo baptizas ſi tu non
es chr̄s neq̄ Helias neq̄ ꝓpha?) Ex hoc
videt͛ ꝙ illimet nūq̄ fuerūt: q̄ de Helia τ
ꝓpheta interrogauerāt: τ nūc ſm mentē
Chryſ. aperiunt dolū ſuū qui latuerat: q̄ꝛ
cū nō potuiſſent illū blāditijs ſubuertere
ad dura ſe ꝯuertunt. Grego. Sctūs q̄ſq̄
cū ꝑuerſa mente requirit͛: a bonitatis ſue
ſtudio nō mutat͛. Vn̄ Joannes ꝯtra ṽba
inuidie p̄dicamēta reſpōdet vite. hec ille.
Vn̄ ſubdit͛: (Rn̄dit dicēs: ego baptizo in
aqua.) quaſi diceret: nō miremini de meo
baptiſmate: quia eſt ſolum p̄paratorius ad
baptiſmū chr̄i. nā ego baptizo in aqua. i.
ſm ſctm̄ Tho. corꝑa tm̄: τ nō aīas lauo
qđ nō ſufficit ad cōpletū baptiſmū. ſed il-
le q̄ erit deus τ homo/ lauabit corpus et
ſpūm. Vn̄ de chr̄o ſubdit͛: (medius autē
veſtrū ſtetit quē vos neſcitis.) hoc autem
exponit͛ p̄mo ſm Chryſ. ſic: vt ad ꝯuerſa-
tionē referat͛. Medius ergo veſtrū ſtetit:
cōiter ꝯuerſando: quē vos neſcitis. q̄ꝛ ne-
ſcitis q̄s ſit τ vnde ſit: q̄ꝛ deus eſt τ a deo
τ a matre tm̄modo. Scđo exponitur ſm
Orige. q̄tum ad deitatē. Nam dicit͛ Hie-
re. xxiij. Celū τ terrā impleo dicit domi-
nus. Medius ergo. i. in medio veſtꝝ ſte-
tit ſm deitatē eo modo q̄ aīa ſtat in me-
dio τ in omni parte corꝑis. quē vos neſci-
tis etiāſi videatis eius humanitatē. Ter-
tio modo exponit͛ ſm eundē Orige. q̄tū
ad efficientiā ſeu influētiā. nā cor eſt i me-
dio aīalis. τ ponit͛ aliq̄n̄ ꝓ itellectu: iuxta
illud Ps. Dixit inſipiēs in corde ſuo. licꝫ
intellectus nō ſit potētia alligata organo
q̄ꝛ a corde ſicut a p̄ncipali mēbro p̄cedit vi-
ta τ motus τ oꝑatio aīalis. Chr̄us ergo
cū ſit verbū τ ſapiētia/ ꝑ effectū ſuū eſt in
omni intellectu: cum omne verbū τ oīs
ſapiētia ſit quedā participatio diuini ver-
bi. Et q̄ꝛ intellectus ꝓ corde ponit͛: ſequi-
tur ꝙ ꝑ effectū ſuū ſit aliq̄ modo medius
id eſt in corde: qđ eſt in medio oīm. quē
vos o ſuꝑbi phariſei neſcitis: excecati ſu-
ꝑbia τ mala volūtate. Quarto ſm ſctm̄
Tho. τ aliq̄s ſic exponit͛: vt in hoc arguā-
tur ſacerdotes τ leuite: q̄ ſciebāt chr̄m ve-
turū ꝑ ſc̄pturas: Medius inq̄t veſtꝝ ſte-
tit. ſ. in ſc̄ptura: quā q̄tidie legitis: quē tm̄

vos neſcitis: adeo vt nō agnoſcatꝫ p̄ſentē
quē futurꝫ putatis. Sequit͛: (ip̄e eſt q̄ poſt
me venit: qui ante me factus eſt) Hoc au-
tē exponit͛ p̄mo ſm Chryſ. Grego. τ Ori-
ge. ſic. (Poſt me venit) naſcēdo/ baptizan-
dō: p̄dicādo. nā tota vita τ ꝯuerſatio τ p̄-
dicatio τ baptizatio Joānis fuit ordina-
ta ad ſuſceptionē chr̄i. venit eīm vt omnes
crederēt ꝑ illū: Joā. j. (qui ante me fact⁹
eſt) dignitate τ ſanctitate: q̄ꝛ me oportet mi-
nui: illū aūt creſcere: Joan. iij. Vel ſecun-
do modo pōt exponi referendo ad ip̄am
ꝑfectionē chriſti inquātū erat homo: que
fuit ꝑ grām τ virtutes τ ſcientias. Licet
eīm Joānes p̄us fuerit ꝯceptus τ natus:
tamē anteq̄ Joannes naſceret͛ chr̄s fuit
factus ꝑfectus homo τ multo excellenti-
us q̄ aliquo tp̄e fuerit Joānes. Vn̄ ſub-
dit͛: Cuius nō ſum dignus vt ſoluā corri-
giā calciamenti eius.) quod allegorice di-
ctū eſt. Hoc eīm ſm Chryſ. voluit dicere/
ꝙ nō eſſet dignus eſſe miſter ei⁹. ſm Gre-
go. ꝓ̄o voluit dicere ꝙ nō erat dign⁹ vſur-
pare ſibi nomen chr̄i: q̄ eſt ſponſus eccl'ie.
Nā ſm morē legis moſaice/ vt pꝫ Deut.
xxv. cum q̄s relicta vxore ſine ſemine mo-
riebat͛: ꝓpinquior ei accipiebat vxorē ei⁹:
τ ſuſcitabat ei ſemen. ꝙ ſi ꝓpinquiſſimus
hoc facere renuebat: ille q̄ ſcđo loco erat/
accipiebat eā: ita tamen ꝙ prius ſoluebat
calciamentum de pede p̄oris. Vel aliter
ſm eundē: quia calciamēta q̄ ex mortuoꝝ
animaliū pellib⁹ fiunt: humanitas noſtra
mortalis deſignat͛: ꝑ pedes ꝓ̄o diuinitas.
Soluere igit͛ corrigiā calciamenti eſt enu-
cleare myſteriū incarnatiōis: qđ nullus
ſufficit. Licꝫ aūt iſti duo ſenſus Gregorij
videant͛ ſpūales: tamē credo ꝙ ſint litte-
rales: maxime p̄mus. Ad certitudinē aūt
huius rei ſubiungit͛ locus cum dicit͛ (Hec
in bethania facta ſunt trans iordanē vbi
erat Joānes baptizās.) in media. ſ. multi-
tudine: vt dicit Chryſ. Et ſm eundē exē-
plaria emēdata nō habēt bethania: q̄ꝛ eſt
in monte oliueti: ſed habēt bethabora: q̄
eſt villa trans iordanē. τ idē tenet Orige.
Verūtamē poteſt dici vt dic̄ ſctūs Tho.
ſuꝑ Joā. ꝙ cum libri tā greci q̄ latini nō
bethabora: ſed bethania dicāt: duplex eſt
bethania. vna in monte oliueti: alia trās

In vigilia Natiuitatis domini

Iordanē. Sed hec ꝓprie nō bethania ſed
bethabora dr̄: ſm Orige. ⁊ Chryſ. vt di-
Moraliter Ioānes q̄ pparat (ſctū eſt.
viā chr̄o ad cor humanū ſignificat p̄dica
torē. Debꝫ ḡ p̄dicator eē vox pfecta. Eſt
aūt pfecta vox ſm Iſid. ſi eſt alta: ſuauis:
⁊ clara. debet ḡ p̄dicatio ꝓpter celeſtia eē
⁊ ferueñs ⁊ nō obſcurata ſcādalis vel igno
rātia. Debet etiā clamare ⁊ dirigere ſicut
Ioānes. Quō aūt eſt: an chr̄s incederet
calciat⁹ vl̄ diſcalciat⁹: Videt̄ ei q̄ diſcal-
ciat⁹ īcederet aliq̄bꝫ. q̄buſdā ꝟo videt̄ op
poſitū: ⁊ magna eſt ꝯcertatio d̄ h̄ iter Ni
co. de Ly. ⁊ Paulū burgeñ. Mat. j. Sed
ꝟitas eſt id qd̄ Aug. d̄r in li. de ꝟbis dn̄i:
vbi ait. De his calciamnetis q̄bꝫ calciati
ſumus ꝯfortat me dn̄s Ieſus: qꝛ niſi cal-
ciatus fuiſſet: de eo Ioānes non dixiſſet:
Cui⁹ nō ſum dignus corrigiā calciamēti
ſoluere. Surrepat ḡ hūana p̄ſumptio di-
cēs: ego euāgeliū ſequo. qꝛ nudo pede am
bulo. Hec ille. Qd̄ ꝟo dicit̄ Matth. x. q̄
chr̄s p̄cepit aplīs ne portarēt calciamēta:
intelligit̄ ſm ſan. Tho. ſup Mat. ⁊ Au-
gu. d̄ con. euā. ne portarēt calciamēta alia
ab his quibꝫ actu erāt calciati. Vn̄ et ſm
Mar. ca. vj. erāt calciati ſandalijs: q̄ vt
d̄r ſ. Tho. ſup Mat. erāt calciamēta pau
pez. Pro his aduerte q̄ illa ꝟba q̄ ibi
ponunt̄. ſ. Matt. x. vbi virtualiter dicit̄.
Nolite poſſidere auꝝ neq̄ꝫ argentū: neq̄ꝫ
pecuniā in zonis vr̄is: nō perā in via. neq̄ꝫ
duas tunicas. i. veſtes duplices. vt expo-
nit ſctūs Tho. ſup Mat. neq̄ꝫ calciamē-
ta: neq̄ꝫ virgā. dignus eſt em̄ opari⁹ mer-
cede ſua. Iſta inquā verba dupliciter expo
nunt̄. Primo ſm Hiero. ⁊ Chryſ. q̄ dicūt
q̄ iſta fuerunt aplīs tradita p modū p̄ce-
pti: ſolū ꝓ eo tp̄e q̄ p̄dicabāt iudeis: q̄ p̄di
catoribꝫ puidere ꝯſueuerāt. i. vſq̄ꝫ ad chr̄i
paſſionē. Et huic ꝯſonat dictum chr̄i tp̄e
ſue mortis: qd̄ h̄r̄ Luc. xxij. Quādo miſi
vos inq̄t ſine ſacculo. i. burſa ⁊ pera ⁊ calci
amētis: nunq̄d aliq̄d defuit vobis: At il-
li dixerūt: Nihil. Dixit ḡ eis: Sed nūc q̄
habet ſacculū tollat ſilr̄ ⁊ perā. ⁊ h̄ ideo qꝛ
extūc habebāt gētibꝫ p̄dicare. Aug. ꝟo ex
ponit vt in iſtꝫ verbis nihil fuerit p̄ceptū
aplīs nꝫ ꝯſultū: ſꝫ fuerit eis data licētia.
ꝯſeq̄nter (vt dic) meli⁹ faciebāt q̄ iſta nō
accipiendi ſumpt⁹ ab his q̄bꝫ p̄dicabāt: ⁊
ſuabant q̄ꝫ ſeruātes. Vn̄ et Paul⁹ lucra-
bat̄ manibꝫ ſuis ne acciperet ab alijs. Sci
endū eſt etiā q̄ Marc. vj. d̄r: q̄ apl̄i debe
rēt portare ꝟgā qd̄ hic Mat. negat. ſꝫ vt
dic̄ Aug. vn⁹ metaphorice: ⁊ ali⁹ ad lr̄am
ſumit ꝟgā. Matth. ḡ vt q̄dā dicūt p vir
gā intelligit ſubſidiū tpaliū. Mar. ꝟo ad
lr̄am accepit: qꝛ iudeoꝝ doctores virgam
in ſignū doctrine ferre ꝯſueuerūt. Amen

In vigilia natiuitatis dn̄i.
Textus euāgelij Mat. i. cap.

(c)Um eſſet deſponſata
mater ieſu maria Io-
ſeph anteq̄ꝫ ꝯueniret
inuēta ē in vtero hn̄s
de ſpū ſctō. Ioſeph aūt vir eius
cū eſſet iuſtus ⁊ nollet eā tradu
cere: voluit occl'te dimittere eā.
Hec autē eo cogitante: ecce an-
gelus dn̄i in ſomnis apparuit
ei dicēs: Ioſeph fili Dauid noli
timere accipe mariā cōiugē tu
am: Qd̄ em̄ in ea natum eſt: de
ſpirituſctō eſt: Pariet aūt fili-
um ⁊ vocabis nomē eius ieſum.
Ipſe enim ſaluū faciet pplm̄ ſu
um a pctīs eoꝝ.

(c)Um eſſet deſpon-
ſata mater Ieſu) Mat. j. In
p̄nti euāge. tangunt̄ tria pun-
cta: q̄ ſunt: Cōceptio: fluctua
tio: reuelatio. Quantū ad p̄mū ſciēdū
eſt litteralr̄ q̄ ſm doctrinā ſ. Tho. iij. p. q.
xxix. ar. ij. btā ꝟgo qn̄ ꝯcepit chr̄ꝫ erat de
ſpōſata ⁊ etiā domi habita: qꝛ. ſ. iā addu-
xerat eā Ioſeph ad domū ſuā. Alit̄ ei nō
fuiſſet ſufficient̄ puiſū fame ei⁹. ſ. ſi nō fuiſ
ſet tp̄e ſui ꝯceptus in domo ſponſi. qꝛ ſm
Chryſ. dedec⁹ eſt puelle etiā deſpōſate in
domo paterna ꝯcipe. Sꝫ h̄ eſt duplex
dubitatio. Pria q̄re chr̄s voluit de deſpō
ſata naſci: Ad h̄ rn̄det̄ vt ſ. feria q̄rta p⁹
tertiā dn̄icā. Scd̄a q̄re ſi erat iā i domo